

॥ ओ३म् ॥

वेदोक्त उपाकर्म विधि

प्रसिद्ध करनार

सेवकदादा लूभाणुदास

मंत्री

वैदिक कर्मकांड प्रचारक मंडल, सुरत.

स्थान: आर्यसभा मंदिर-सुरत.

प्रत १००४

दयानंदाश्रम १०७

विक्रम संवत् १९८७

मुद्रय ०-०-६ पाई

સુરત આર્થ સમાજમાં મળતાં પુસ્તકોની યાદી

— ૦ —

સત્યાર્થ પ્રકાશ	ગુજરાતી	પાકું પુઠું	૧-૨-૦
”	”	કાચું પુઠું	૦-૧૪-૦
”	હિંદી	” ”	૦-૮-૦

મુદ્રક:- પ્રભુભાઈ વિઠ્ઠલભાઈ મહેતા.

મુદ્રણસ્થાન:- ‘ નવયુગ ’ મુદ્રણાલય, લીમડાચોક-સુરત.

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાયિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૬૧૩૦ નર્ગાક

પુસ્તકનું નામ વેદોક્ત શ્રાદ્ધર્મ વિધિ

વિષય ૫૨૯૪૭૫ : ૪૧૩

આરંભ વૈદિક ઉપાકર્મ વિધિ

આ વિધિ વણે બાગે સર્વે દિને કરે છે પરંતુ તેમાં શુદ્ધ વૈદિક રિવાજુસાર કાર્ય થતું નથી. જેથી વણા બાધઓને ભ્રમ ઉત્પન્ન થાય છે તેનું નિવારણ કરવા, તેમજ શુદ્ધ વિધિથી કાર્ય કરવા માટે આ બાગ છપાવવામાં આવ્યો છે. આશા છે કે સર્વે દિને એનો ઉપયોગ કરશે.

॥ અર્થ ક્રિયારંભ : ॥

પ્રથમ કુંડ તથા સર્વ સામગ્રી તૈયાર કરી શુદ્ધ આસન પર સર્વે બેસે, અને મધુર સ્વરથી ઇશ્વરોપાસના, સ્વસ્તિવાચન, તથા શાંતિ પાઠ કરે. ત્યારબાદ ગુજરાતી સંસ્કાર વિધિના પૃષ્ઠ ૨૨ થી ૨૯ સુધીનો વિધિ (આચમન, ઇન્દ્રિયસ્પર્શ, અગ્ન્યાધાન વગેરે સામાન્ય પ્રકરણનો વિધિ) સંપૂર્ણ કરવો ત્યાર બાદ નીચે લખેલા મંત્રોથી આહુતિઓ આપવી.

- १ ओ३म् प्रजापतये स्वाहा ॥ इदं प्रजापतये इदन्नमम ॥
- २ ओ३म् इन्द्राय स्वाहा ॥ इदं इन्द्राय इदन्नमम ॥
- ३ ओ३म् अग्नये स्वाहा ॥ इदं अग्नये इदन्नमम ॥
- ४ ओ३म् सोमाय स्वाहा ॥ इदं सोमाय इदन्नमम ॥
- ५ ओ३म् पृथिव्यै स्वाहा ॥ इदं पृथिव्यै इदन्नमम ॥
- ६ ओ३म् अग्नये स्वाहा ॥ इदं अग्नये इदन्नमम ॥
- ७ ओ३म् ब्रह्मणे स्वाहा ॥ इदं ब्रह्मणे इदन्नमम ॥
- ८ ओ३म् छन्दोभ्यः स्वाहा ॥ इदं छन्दोभ्य इदन्नमम ॥
- ९ ओ३म् अन्तरिक्षाय स्वाहा ॥ इदं अन्तरिक्षाय इदन्नमम ॥
- १० ओ३म् वायवे स्वाहा ॥ इदं वायवे इदन्नमम ॥
- ११ ओ३म् ब्रह्मणे स्वाहा ॥ इदं ब्रह्मणे इदन्नमम ॥
- १२ ओ३म् छन्दोभ्यः स्वाहा ॥ इदं छन्दोभ्य इदन्नमम ॥
- १३ ओ३म् दिवे स्वाहा ॥ इदं दिवे इदन्नमम ॥
- १४ ओ३म् सूर्याय स्वाहा ॥ इदं सूर्याय इदन्नमम ॥
- १५ ओ३म् ब्रह्मणे स्वाहा ॥ इदं ब्रह्मणे इदन्नमम ॥
- १६ ओ३म् छन्दोभ्य स्वाहा ॥ इदं छन्दोभ्य इदन्नमम ॥

- १७ ओ३म् दिग्भ्यः स्वाहा ॥ इदं दिग्भ्य इदन्नमम् ॥
 १८ ओ३म् चन्द्रमसे स्वाहा ॥ इदं चन्द्रमसे इदन्नमम् ॥
 १९ ओ३म् ब्रह्मणे स्वाहा ॥ इदं ब्रह्मणे इदन्नमम् ॥
 २० ओ३म् छन्दोभ्यः स्वाहा ॥ इदं छन्दोभ्य इदन्नमम् ॥
 २१ ओ३म् प्रजापतये स्वाहा ॥ इदं प्रजापतये इदन्नमम् ॥
 २२ ओ३म् देवेभ्यः स्वाहा ॥ इदं देवेभ्य इदन्नमम् ॥
 २३ ओ३म् ऋषिभ्यः स्वाहा ॥ इदं ऋषिभ्य इदन्नमम् ॥
 २४ ओ३म् श्रद्धायै स्वाहा ॥ इदं श्रद्धायै इदन्नमम् ॥
 २५ ओ३म् मेधायै स्वाहा ॥ इदं मेधायै इदन्नमम् ॥
 २६ ओ३म् सदसस्पतये स्वाहा ॥ इदं सदसस्पतये इदन्नमम् ॥
 २७ ओ३म् अनुमतये स्वाहा ॥ इदं अनुमतये इदन्नमम् ॥

उपरोक्त सप्तावीस आहुतिओ आपी रह्या आः “पु३ष-
 भुक्त” (यजुर्वेद अध्याय ३१)ना भंत्र द्वारा आहुतिओ आपवी.
 त्वारणाः नीचेना भंत्राथी आहुतिओ आपवी.

१ ओ३म् अग्ने व्रतपते व्रतं चरिण्यामि तत्ते प्रव्रवीमितच्छ-
 केयम् । तेनध्यासमिदमहमनृतात्सत्यमुपैमि स्वाहा ॥ इदमग्नये-
 इदन्नमम् ॥

२ ओ३म् वायो व्रतपते व्रतं चरिष्यामि तत्ते प्रब्रवीमितच्छ-
केयम् । तेनर्ध्यासमिदमहम नृतात्सत्य मुपैमि स्वाहा ॥ इदं वायवे
इदन्नमम् ॥

३ ओ३म् सूर्य व्रतपते व्रतं चरिष्यामि तत्ते प्रब्रवीमितच्छकेयम् ।
तेनर्ध्यासमिदम हमनृतात्सत्य मुपैमि स्वाहा ॥ इदं सूर्याय-इदन्नमम्॥

४ ओ३म् चन्द्र व्रतपते व्रतं चरिष्यामि तत्ते प्रब्रवीमितच्छकेयम् ।
तेनर्ध्यासमिदमहमनृतात्सत्य मुपैमि स्वाहा ॥ इदं चन्द्राय-इदन्नमम्॥

५ ओ३म् व्रतानां व्रतपते व्रतं चरिष्यामि तत्ते प्रब्रवीमितच्छ-
केयम् ॥ तेनर्ध्यासमिदम हमनृतात्सत्यमुपैमि स्वाहा ॥ इदमिन्द्राय-
व्रतपतये-इदन्नमम् ॥

६ ओ३म् यामेधां देवगणाः पितरश्चोपासते । तयामामद्य-
मेधयाऽग्रे मेधाविनं कुरु स्वाहा ॥

७ ओ३म् मेधां मे वरुणो ददातु मेधामग्निः प्रजापतिः मेधा-
मिन्द्रश्च वायुश्च मेधां धाता ददातुमे स्वाहा ॥

૮ ઓ૩મ્ પૂર્ણાદર્શિં પરાપત સુપૂર્ણાં પુનરાપત । ષસ્નેઃ ચિક્રિણા
વહાઽઽષ્મમૂર્જ ૫ શતક્રતો સ્વાહા ॥

ઉપર પ્રમાણેના વિધિ સમાપ્ત થયા બાદ આચાર્યે નિમ્ન
મંત્રનો પાઠ કરી ઉપસ્થિત સ્ત્રી— પુરુષો પાસે પાછું તે મંત્રનો
પાઠ કરાવવો.

ઓ૩મ્ સદસસ્પતિ મદ્ભુતં ત્રિયમિન્દ્રસ્ય કામ્યમ્ ।

સર્તિ મેધામયાં શિષ ૫ સ્વાહા । इदं सदसस्पतये इदन्नमम् ॥

ઉપરના મંત્રનો પાઠ કરી ત્રણ વખત ઓહન બોગની
આહુતિ આપવી. ત્યારબાદ નવીન ઉપનયન (જનોષ્ઠ) ફરકે
હાથમાં લેવું અને શુદ્ધ જલ વડે ઘોષ નાખી ચંદનમાં બોળી
રાખ્યા હાથની હથેળીમાં રાખી ઉપર જમણે હાથ ઠાંકવો અને
નીચેના મંત્રોનો પાઠ કરવો.

ઓ૩મ્ આપો હિષ્ટા મયો ભુવસ્તાન ઋર્જે દધાતન ।

મહેરણાય ચક્ષસે ॥ ૧ ॥ ચબ્દ ૦ અં ૧૧ મં ૦ ૫૦

ઓ૩મ્ યો વઃ શિવતમો રસસ્તસ્ય ભાજયતે હનઃ ॥

ઉચ્ચતીરિષ માતરઃ ॥ ૨ ॥ ચબ્દ ૦ અં ૧૧ મં ૦ ૫૧

ઓ૩મ્ તસ્મા અરં ગમામ વો યસ્ય ક્ષયાય જિન્વથ આપો
જનયથા ચ નઃ ॥ ૩ ॥ યજુઃ ૨૫૦ ૧૧ મં ૦ ૫૨

ઓ૩મ્ તચ્છર્દેવહિતં પુરસ્તાચ્છુ ક્રમુચ્ચરત । પશ્યેમ શરદઃ
શતં જીવેમશરદઃ શત ૫ શૃણુયામ શરદઃ શતં પ્રવ્રવામ શરદઃ
શતમદીનાઃ શ્યામ શરદશતંઃ મૂયશ્ચ શરદઃ શતાત્ ॥

યજુઃ ૨૫૦ ૩૬ મં ૦ ૨૪

ઉપરના મંત્રોનો પાઠ કર્યા બાદ ગાયત્રી મંત્રનો દશ વખત
જપ કરવો.

॥ ગાયત્રી મંત્ર ॥

ઓ૩મ્ ભૂર્ભુવઃસ્વઃ । તત્સવિતુર્વરેણ્યં ભર્ગો દેવસ્યધીમહિ ।
ધિયો યોનઃ પ્રચોદયાત્ ॥

ઉપર પ્રમાણે જપ કર્યા બાદ ઉપનયન (જનોઈ)ને બન્ને
હાથે પકડી પોતાની સામે રાખવું. બંને નીચેનો મંત્ર બોલી
પોતાના કંઠમાં ધારણ કરવું.

ઓ૩મ્ યજ્ઞોપવીતં પરમં પવિત્રં પ્રજાપતેર્યત્સહજંપુરસ્તાત્ ।
 આયુષ્યમગ્રયં પ્રતિમુજ્જશુભ્રં યજ્ઞોપવીતં બલમસ્તુ તેજઃ ॥ ૧ ॥
 યજ્ઞોપવીતમસિયજ્ઞસ્યત્વા યજ્ઞોપવીતે નોપનહ્યામિ ॥ ॥

ઉપરના મંત્ર બોલી સર્વેએ યજ્ઞોપવિત પહેરવું, અને
 જીવું કાઢી નાંખવું. ત્યારબાદ સંધ્યા તથા અગ્નિહોત્ર કરવા.
 બાદ નીચેના મંત્રો વડે પૂજાર્હુતિ કરવી.

ઓ૩મ્ પૂર્ણાદર્શિ પરાપત્ત સુપૂર્ણાપુનરાપત્ત । વસ્નેવવિક્રી-
 ણાવહાઽઙ્ગમૂર્જ ૨ શતક્રતો ॥

ઓ૩મ્ વસોઃ પવિત્રમસિ શતધારંવસોઃ પવિત્રમસિ સદસ્ર
 ધારમ્ । દેવસ્ત્વા સવિતા પુનાલુ વસોઃ પવિત્રેણશતધારેણ
 સુપ્ત્વા કામધુક્ષઃ ॥

ઓ૩મ્ સર્વં વૈ પૂર્ણ ૨ સ્વાહા ॥ ૩ ॥

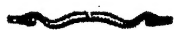
ત્યારબાદ નીચેના મંત્રો વડે, યજ્ઞકર્તા તથા ત્રેક્ષકોએ ઉભા
 થઈ શાન્ત ચિત્તે પ્રાર્થના કરવી.

ओ३म् आब्रह्मन् ब्राह्मणो ब्रह्मवर्चसी जायताम् ।
 आराष्ट्रे राजन्यः शूर इषव्योऽतिव्याधि महारथोजायताम् ।
 दोग्ध्री घेनुर्बाढानद्बानाशुः सप्तिःपुरन्धिर्याषा जिष्णु रथेष्ठाः
 सभेयो युबास्य यजमानस्य वीरोजायताम् । निकामे निकामे
 नःपर्जन्यो वर्षतु तल्लव्यम् । न ओषधयः पच्यन्तां योगक्षेमो
 नः कल्पताम् ॥

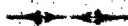
ओ३म् शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

“ આરતી ”

જય જગદીશ હરે પિતા જય જગદીશ હરે,
 ભક્ત-મનન કે સંકટ ક્ષણમેં દૂર કરે. આમ જય૦
 જો ધ્યાવે ફલ પાવે, દુઃખ વિનશી મનકા,
 સુખ સંપતિ ઘર આવે, કબ્જ મિટે તનકા. આમ જય૦
 માત-પિતા તુમ મેરે, શરણુ ગ્રહુ કિસકી,
 તુમ બિન ઔર ન કેઈ, આશ કરું કિસકી. આમ જય૦
 તુમ પૂરણુ પરમાત્મા, તુમ અન્તર્યામી.
 પરબ્રહ્મ પરમેશ્વર, તુમ સખ કે સ્વામી. આમ જય૦
 તુમ કર્ણાકે સાગર, તુમ પાલન કર્તા,
 મેં મતિમંદ અજ્ઞાની, કૃપા કરે ભર્તા. આમ જય૦
 તુમ હો એક અગોચર, સખ કે પ્રાણુ પતિ,
 કિસવિધિ મિલું દયામય, તુમ કે મેં કૃમતિ, આમ જય૦
 દિનબન્ધુ દુઃખહર્તા, તુમ રક્ષક મેરે,
 કર્ણા હસ્ત બદાઓ, શરણુ પડા તેરે. આમ જય૦
 વિષય વિકાર મિટાવો, પાપ હરે દેવા,
 અદ્વા-ભક્તિ બદાઓ, સજ્જનો કી સેવા, આમ જય૦

આર્યસમાજના નિયમ

- (૧) સર્વ સત્ય વિદ્યા અને જે પદાર્થ વિદ્યાથી જાણવામાં આ
છે તે સર્વનું આદિ મૂળ પરમેશ્વર છે.
- (૨) ઇશ્વર સત્યજ્ઞાનંદ સ્વરૂપ, નિરાકાર, સર્વશક્તિમાન, ન્યાયકા
ર્યાળુ, અજન્મા, અનન્ત, નિર્વિકાર, અનાદિ, અનુપ
સર્વોધાર, સર્વેશ્વર, સર્વવ્યાપક, સર્વાન્તર્યામી, અજર, અ
અભય, નિત્ય પવિત્ર અને સૃષ્ટિકર્તા છે. માટે એની
ઉપાસના કરવી યોગ્ય છે.
- (૩) વેદ સત્ય વિદ્યાઓનું પુસ્તક છે. વેદ જાણવા અને જાણાવવા
તથા સાંભળવા અને જાણાવવા એ સર્વ આર્યોનો પરમ ધર્મ છે.
- (૪) સત્યનું પ્રદર્શ કરવામાં અને અસત્યનો ત્યાગ કરવામાં
સર્વેદા ઉદ્યત-તૈયાર રહેવું જોઈએ.
- (૫) સર્વ કામ ધર્માનુસાર અર્થાત સત્ય અને અસત્યનો વિચાર
કરીને કરવાં જોઈએ.
- (૬) સંસારનો ઉપકાર કરવો અર્થાત શારીરિક, આત્મિક, અને
સામાજિક ઉન્નતિ કરવી, એ આ સમાજનો મુખ્ય ઉદ્દેશ છે.
- (૭) સર્વ સાથે પ્રીતિપૂર્વક ધર્માનુસાર યથાયોગ્ય વર્તવું જોઈએ.
- (૮) અવિદ્યાનો નાશ અને વિદ્યાની વૃદ્ધિ કરવી જોઈએ.
- (૯) પ્રત્યેક પોતાની ઉન્નતિથી સંતુષ્ટ નહિ રહેતાં સર્વની ઉન્નતિ
પોતાની ઉન્નતિ સમજવી જોઈએ.
- (૧૦) સર્વ અનુષ્ઠાએ સામાજિક સર્વ હિતકારી નિયમો પાળવા
પરતંત્ર રહેવું જોઈએ. અને પોતપોતાના હિતકારી નિયમો
પાળવામાં સ્વતંત્ર રહેવું જોઈએ.

